



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus Nominis Tertii

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

IV. Ulteriora quædam præmissorum testimonia, ante confictionem
fabularum scripta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

CAPUT IV.

Ulteriora quædam prædictorum testimonia,
ante confictionem fabularum scripta.

AD majorem confirmationem præmissorum, ul-
terioremq; declarationem mirabilium S. Cru-
cis, lubet huc etiam referre originalia verba
Doct̃oris Oncalæ, Canonici Abulensis,
relata per Robles pag. 36; dicitur enim is pri-
mus fuisse, qui de historia Caravacana aliquid prælo dedit, in
sua Apophia; & inter primos numerari debet, quorum
scripta apud Hispanos, beneficio inventæ invectæque eo recens
typographica artis, lucem publicam aspexerunt. Tanta an-
tiquitatis argumentum sumo, primum ex Theatro Ecclesiasti-
co Mag. Egidii Gonzales Davila parte 2, edita sub annum
1647, ubi de Ecclesia Abulensi acturus, præponit Catalogum
virorum in urbe ista illustrium, qui tum aliis titulis tum
etiam ac specialiter scriptis claruerunt, absque ulla istius
Oncalæ mentione: quia (ut credo) & ipsius & librorum
ejus memoria omnis Abule jam evanuerat. Rursum vir
illustrius Nicolaus Antonii, Eques S. Iacobi & Canonicus
Hispalensis, cum Romæ ageret Regis nationisque sue Procu-
ratorem Generalem in Curia, ibidem anno 1672 edidit duo-
bus insignibus tomis Bibliothecam scriptorum Hispanorum
qui post annum MD claruerunt, aliumque in eo tacet de On-
cala, utique quia ob suam antiquitatem non cadebat
sub atatem nostri ultimoque elapsi seculi. Hic ergo tam ve-
tus scriptor, ut nihil habet quod Higuera commentis faveat;
ita attestatur veteribus quæ laudamus & amplectimur mo-
numentis, in hac verba, leviter expurgata à mendis,
quibus veterum typorum non peritissimus librarius, Ro-
blesio apographum ex impresso curans, ea videtur defor-
masse, prout in margine notabo ad hæc signa ***

Ex Apophia
Doct̃oris
Oncalæ,

vetustissi-
ma impres-
sionis,

* celestis
nempe

* Hispaniis

refertur hi-
storia Crucis
Carabaca-
na.

* auxilii

* postulet
* Crucifi-
caret

* prius

* Regi

* Myrtis

* Destitit

* Nan

* obiit.

38 Inest & Carabacæ celebris * memoria, de ves-
tusto miraculo Crucis, quam oppidani Veram vo-
cant; apparuit enim Christiano Sacerdoti, cum so-
la deesset sacrificaturo, historiamque referunt Reg-
nantibus [per] * Hispanias Mauris, eaque loca tenen-
tibus quæ sunt ad Castellonenses & Oretanos, quæ-
que hodie Murtiense regnum appellitant, ob pluri-
morum Myrtorum exuberantiam, bella cum eis His-
pani Christiani gerebant, [&] finibus expellebant
suis, tumultuantibus animosi. Per id tempus religio-
sus quidam Sacerdos noster ad eos commeat, Chri-
sti Evangelium prædicaturus, [&] sacra persuasurus,
sive neci sive vitæ paratus; summique fretus * au-
xiliis Dei, dat operam audacius, quo multas (si * pos-
set) fidelium animas Christo * lucrificeret: in primis
sacrum Missæ officium apud illius loci Regem inter-
rogatus laudat audacter, docet, suadet. At Rex au-
diens, quasi per opprobrium, jubet, rem divinam ut
faceret more patrio, visurus quid esset, quod tanto
pere Christiani magnificarent. Sed quoniam appa-
ratus [ad] Sacrum celebrandum defuit, misit è vesti-
gio * pius Sacerdos urbem Concham, quam Chri-
stiani tenebant, famulos, ut per eos sibi remitterent
ornamenta, quæque ad Missæ Sacrificium, magno
* Rege visuro, necessaria forent. Remissa sunt omnia
præter Crucem. Incipit * Mystes celebrare. Cumque
advertisset Crucem deesse, sacrificio Missæ necessa-
riam, constitit turbatus [&] multa volvens. Est enim
summo Christianorum omnium consensu receptum
valdeque consentaneum, non nisi præsentem Crucem
ad aram celebrare. Conspexit Rex Maurus cessan-
tem, in pallorem faciem vertere: rogat, num quid
quam accidisset. At ille; * Destitit Crux respondit
Continuo Rex; * Num illud est? ait: videbat enim
* Angelos Crucem * obviis manibus afferentes altaris
fastigio, quos digito demonstrabat. At Sacerdos, Deo
seque

speque certa plenus, elevatis oculis gratiis actis, Cruce
 cælestem ab Angelis suscipit, Sacrumque læta-
 bundus absolvit. Rex vero, & plurimi qui cum eo
 aderant, conspecto miraculo, confestim [in] Christum
 crediderunt, verumque lumen ^{* accipientes}, religio-
 sum Mystem, munere illius effectuque, secuti sunt
 * haud gravate, ^{ad huc}

39 Estque ea Crux, & in hodiernum usque diem,
 non incolis tantum, sed Hispanis omnibus, maxi-
 mis honoribus venerationeque semper habita: quam
 summo studio summaque vigilantia, in edita fortis-
 simaque arce positam, asservant [inclusam] * arcule, * avolæ
 ut & perpetuo lumine illuminetur, & non nisi tri-
 bus clavibus clausam venerentur ^{* religiose vicini} * religiosi
 provinciales. Tradunt etiam à pastore subreptam, & ^{quæ furem}
 nimio quasi pondere furem disruptum, & [ad] ar- ^{suum disru-}
 cem divinitus reversam: usque adeo divina numina ^{præ-}

delicta latrociniaque [non] patiuntur, nec sine pœ-
 na facinora praviora relinquunt: tanti est ^{* jus suum} * vis
 cuique tribuere. Narrant & alia quam plura certissi-
 maque miracula, non aspernanda, sed quæ ob bre-
 viter non vacat in præsentia[rum] recensere: ^{* etiam}
 iniquis ^{* enim} spatiis exclusi, alio stylum intendimus
 properantius: sed illud non desinam interim [mone-
 re.] Celebrant Carabacenses Veræ-crucis festum so-
 lenne ad ^{* v Nonas Maji}, conventumque celeberrim-
 um ibi peragunt mercimoniorum, quo mirum est
 quanta advenarum præsentia, quanta confinium po-
 pulorum copia, adja[cen]tiumque provinciarum
 turba avidissime confluat.

40 Aliud [quoque] sanctius frequentiusque mira-
 culum ^{* ac solennius non} * videtur prætermitten-
 dum. Etenim multi religiosi [Sacerdotes] urbis ac ^{* ad} * video
 provinciæ, cum tota plebe, incensis funalibus, mag-
 na pompa magna que veneratione, non sine choreis
 & saltatoribus, inter maximas peregrinorum con-
 stipan-

* arce stipantium catervas, apertam Crucem ex * arca deo promptam, inaurataque lectica impositam, quotannis usque ad proximum lacum efferunt (Aequiam vocant) inbique ter urbanus Archipres[by]ter eam lymphis mersam (extremam ejus nempe partem intingens) [extollit: terque eadem] coram frequenti populo aspicienda adorandaque circumferatur. [Tunc] quasi aquis [inferioribus] sanctificatis & vocatis supernis (mirabile visu) confestim pluvias apertis nubibus de caelo descendentes, ingruunt saepe vesperato festo, & per ternos quaternosque dies

* celebritate
* luxuriosis
* mundant
* quos ut rerum

* Tunc urbe

* animis

* cibus ut

* S. Crucis
alia duo festa celebrantur,

41 Quo ritu quibusque ceremoniis fiat praedicta aquarum sanctificatio prolixè describit Robles lib. 2. cap. vi. puratq; eorum suum habuisse principiu. a beneficio Lorchensibus impensum contra locustas, anno (ut nobis visum) MCCC.LXXXVI, cum aquam Caravaca petiissent, tactu Vera-crucis sanctificatam. Ibidem etiam

Etiam ait, præter primarium & omnibus notissimum festum S. Crucis III Maji, celebrari XVI Julii, sed paulo minori solennitate, Triumphum S. Crucis, jam olim ab anno MCCX institutum festum, & tota Hispania agi jussum in memoriam clarissima illius victoria, à Sancti Regis avo Alphonso ad Navas Tolosanas tali die relato anno predicto. Hic cultus lapsus seculorum quatuor multum refrixerat, ut autem Caravace denuo resumeretur auctor fuit noster P. Agnaya: qui anno MDCVI ad populum verba faciens, suavitè persuasitque debitæ gratitudinis demonstrationem illam renovandam. Similiter etiam mense Septembri celebratur Crucis Exaltatæ festum, die XIV, circa quem diem divinando conjectamus natum fuisse S. Ferdinandum.

42 Narrat porro idem Robles cap. 16 quòd Michael Reyna, civis quondam & Consul Caravacensis, pœnitentia magna peccatorum præteritorum tactus, eoque deliberans quò satisfationis genere melius eltheret noxas contractas; induxisse in animum, quòd nihil divine majestati facere acceptius posset, quam si honorem S. Crucis promovendum modis efficacissimis cararet; efficaciorè autem excogitare nullum poterat, quam fundationem Collegii Societatis Jesu. Ad illum enim usque diem nullum Religiosorum Mendicantium coetum habebat Caravaca; postea vero, introducta Societate nostra, accesserunt alia monasteria quinque, Hieronymianum scilicet unum pro viris; duo Franciscani, & duo Teresiani instituti, virorum virginumque. Facta ergo fundatio est, & Fundator, in alium plane virum exinde conversus, Christianæque humilitatis aliarumque virtutum factus omnibus exemplar, diem suum postremum obiit anno MDLXXI, XVII Iannarii, atque in temporario, quòd aptaveramus dedicandumque; curaveramus, oratorio est sepultus. Postea vero cum anno MDXCII ad novam instructionemque ibidem ecclesiam nostram transfetendam esset optime meriti Fundatoris cadaver, inventum est prorsus integrum ac suaveolens; quamvis neque balsamo neque alia re ulla fuisset adversus putrefactionem munitum. Hoc autem per transfennam indicatum oportuit, ut intelligatur unde processerit

& instituitur collegium Societatis Jesu

in cuius oratorio postea inventum corpus Fundatoris per ann. 28 incorruptum

cesserit nostrorum Parrum erga S. Crucem Caravacanam devotio, zelusque eandem quaquaversus propagandi, distributione Crucularum illius attractu consecratarum; simul etiam ut appareat, quam non immerito mihi sumpserim (licet id aliquantum videatur ultra assumpti operis argumentum esse) historiam illius vindicandam a fabellis recentioribus. Restat hoc loco producendum aliud publicum Instrumentum, repertum apud saepe citatum Robles pag. 85.

Anno 1598
scribitur,

43 In oppido Caravacensi anno MDXCVIII, coram me Joanne Abril Notario publico intra diocesim Cartagenensem, & testibus infra scriptis, personaliter comparuit Ferdinandus Lopez, Clericus Presbyter, natus & habitans Caravaca; dixitque venire ad instantiam Joannis de Robles Corvalan Clerici, rogatum, ut velit jam nonagenarius declarare ad memoriam posteriorum quaedam, circa S. Veram crucem ejusque originem. Dixit ergo, quod cum anno MDXLVIII relatum fuisset civitatis Murciensis Inquisitoribus de S. Cruce, quae servatur in castro & arce oppidi Caravacensis, in ordine ut sumpta informatione de miraculis, quae ea mediante consecuti sunt Indiesque consequuntur fideles, iisdem suae approbationis certitudinem adderent. Cumque Inquisitores eum in finem huc misissent prenominationem Ferdinandum Lopez Clericum, tunc ipsius sacri Officii ministrum; ipse informationem faciens, & verificationem apparitionis atque miraculi, examinavit Genesium de Robles seniore, Didacum de Mesa, Petrum Muñoz, & Ferdinandum etiam seniore, aliosque. Hi dixerunt, scire se per traditionem majorum suorum, esseque publicum & notorium, quod sanctissima Crux quae est in castello, allata sit ab Angelis in turrin, eo loco ubi nunc est, quemadmodum ipsius miraculi relatione circumfertur.

quomodo
an. 1548
inquisitione
de miraculis
facta,

44 Dixit etiam prenominationem Ferdinandus Lopez, quod examinavit Alfonsum Sanchez, simul cum aliis testibus, adjuratum super altari cedrino quod est in

in ara, quod altare consistit ad manum sinistram majoris altaris in ecclesia veteri hujus oppidi, & vulgo nuncupatur altare Solitudinis Domine nostre. Hic vero deposuit moris fuisse, eo quod oppidum erat finitimum Mauris Granatensibus, vigiles constituere ad altare in quo servatur S. Vera-cruX, cui alia nulla sera aut custodia erat. Cum autem contingebat Mauros versus oppidum aut agrum circumjectum incurre- re ipsa S. CruX strepitum quemdam ciebat: quo au- dito predicti vigiles pulsabant campanam, quæ ho- diedum est in turri: quibus sepius respondebant ex- cubitores in turribus, Nova ac Veteri atque Patibu- laria, quæ singule quasi una leuca hinc distant; re- spondebant autem excitando fumum. Sicut ergo non nisi notæ probitatis hominibus, & in quibus magna habebatur fiducia, committebantur vices ejusmodi vigiliarum, unde tantum omnibus in communi pro- veniebat emolumentum; ita ceciderat aliquando fors in ipsum Alfonso Sanchez.

45 Eo ipso tempore ibidem Sacristæ officio fun- gebatur ab annis aliquot Sacerdos quidam, huc frau- dulenter missus à Capitulo Toletano, cupiente ad ecclesiam suam transferre S. Crucem: qui cum suam integritatem probitatemque toti civitati abunde pro- basset videretur, nemini suspectus erat. Huic ergo ad S. Crucis custodiam socius una noctium datus Alfonso, cum quadam necessitate urgente foras ex- ire compelleretur, commoditatem inscius præbuit Sacristano ipsam subripiendi ex capsula, in qua etiam servabantur testimonia apparitionis miraculosæ. Ibat Toletum versus prædo sacri depositi, eademque die vir honestus huc veniens Moratallá, supra locum qui dicitur S. Francisci, nunc à Crucibus nominatum, passim notum omnibus & leucæ quadrante distan- tem Caravaca, luminaria quædam conspexit, inter- que ea sanctissimam Crucem. Nuntiavit ergo Cara- vacæ quæ viderat. Venerunt mox Parochus & Cle- ricus

comperitum
sit S. Cruce
solitam præ-
nuntiare
adventum
Mauorum.

cui ideo ap-
ponebantur
nocturni
vigiles.

Horum u-
nus testatur
ablatam à
sacrista.

miraculose
receptam.

ricus quidam peregrinus, tum forte praesens, cum civibus omnibus processionem devotam constituentibus, & S. Crucem in turrim suam ad proprium altare retulerunt: in ipso autem loco, ubi reperta Crux fuerat, apparuit fons novus, qui illic hodieq; manat. Porro cum loci Commendam gereret D. Petrus Faxardus, primus Marchio Velezinus, facta sunt, tabula picta altaris, sacrarium, & reliquarium, quae nunc habentur, ut melius fideliusque servari possint omnia.

*Sed abjque
veris
scripturis:*

46 Dixit insuper praenominatus Clericus Ferdinandus Lopez, quod de mandato Inquisitorum ab anno praedicto MDXVIII usque ad L, biennium manserit in Curia Vallisoletana, sollicitando restitutionem instrumentorum & chartarum testimonialium, a Toletano Clerico sublatarum; eoque rem adduxerit, ut, nisi mortuus fuisset Concilii Praeses D. Ferdinandus Niño, ipsas fuerit per sententiam recuperaturus relaturusque &c. *Haec tenus Instrumentum illud, quod profert Robles ad confirmandum factum, initio Capituli 3. a se relatum, ubi notat, consilium raptendae S. Crucis sumptum Toleti fuisse sub Archiepiscopatu Fr. Francisci Ximenesii de Cisneros Cardinalis, qui Cathedram tenuit ab anno MCCCCXCV ad MDXVII, suoque Primatis jure usus, atque persuasus ex majori S. Crucis honore futurum, si in Primatiali ecclesia honoraretur, maluerit permittere ut clam auferretur, quam cum seditionis periculo palam transferendam mandare. At etiam Robles, Clerico ad id delecto prius quidem sacristiam Parochialis ecclesiae, deinde multum prebita custodiam S. Crucis commissam esse, quam is sexennio tenuerit; propositi autem exequendi occasionem nactus sit tempore Cardinalis Taveræ, adeoque post annum MDXXXIV. Denique accusat eundem Clericum quod requisita instrumenta occularet, ne publice confunderetur, pertinaciterque negaverit ea penes se esse. Sed vereor ne id iudicium temerarium prorsus sit; malimque, ad ipsius Clerici totiusque Capituli Toletani excusationem, presumere, quod Toletano*

perveniens Clericus, neque Crucem inveniens, quam se ad-
ferre credebat, sed solas chartas (ipsas scilicet, quas supra
dedimus, scriptas tempore Garciae de Cardinas) eas quidem
ostenderit Canonicis à quibus missus erat, in testimonium im-
pleti quantum in se fuerat mandui: sed ipsas vel eorum suasu
vel propria sponte clam referendas curavisse istuc, ubi postea
fuit reperta, & anno MDLVI ad authenticandum oblatæ.

CAPUT V.

Antiqua & probe testata miracula ex Historia
Caravacana Roblesii.

AB historia Caravacane probatione transeo ad
Miracula, documentis hætenus adductis non
comprehensa, & proxime secuto seculo XV pa-
trata, qualia ex monumentis Caravacensibus Ro-
bles producit Hispanice. Omiserim tamen, velut
rem incertam, quod primo loco posuit, de signo sanctæ il-
lius Crucis, supra Alcazarium Beatiense conspectæ ful-
gere, cum arcem sibi creditam, destituti annonæ præsidia-
rii, deseruissent, sicut indicatum in addendis ad Annotata
super Caput 5 Chronice littera p: sed non omiserim anno-
tare, quam parum attentus fuerit ad Chronologiam Auôtor
iste, qui apparitionem talem factam dicat intra annum
MCCXXV & XXXI, ipsam tamen S. Crucem Caravacanam
primum asserit allatam fuisse anno XXXII, prout ex Higuera
didicerat. Malim ego fateri, de veritate & tempore appa-
rentis supra Beatiam Crucis nihil mihi constare: sed ne-
que de anno quo expulsis inde Mauris Rex Sanctus urbem
dederit Christianis habitandam, fortassis post mortem Ma-
homadi, federati sui, & filii ejus baptismum, rebellio-
nemque exinde secutam Maurorum Beatiensium, vix ante
annum MCCXI, adeoque serius quam promulgatum de ha-
bitanda Beatia edictum scribit Robles. Ceterum suspectum
mihi semper manebit Chronice de re tanta silentium, do-
net regis diplomatis transsumptum indubitabile videro.

47
Quidquid
sit de appa-
ritione Cru-
cis Carava-
cana supra
arcem Beati-
ensem.

valde in-
certa;